

Funksjonshemmedes
fellesorganisasjon

Hørings svar - Beijing +30 rapport

Funksjonshemmedes fellesorganisasjon (FFO) viser til ovennevnte høringsnotat, og har noen bemerkninger.

Funksjonshemmedes fellesorganisasjon (FFO) er paraplyorganisasjon for 88 organisasjoner av mennesker med funksjonshemming, kronisk sykdom og pårørende, med til sammen mer enn 360 000 medlemmer. FFOs overordnede mål er samfunnsmessig likestilling og deltagelse for mennesker med funksjonsnedsettelse. Rundt 17 prosent av befolkningen har til enhver tid en funksjonshemming eller kronisk sykdom som medfører nedsatt funksjon.

Våre bemerkninger

Under punkt 2.3 *Over the past five years, what specific actions have you taken to prevent discrimination and promote the rights of marginalized groups of women and girls?* mener FFO at det er viktig å påpeke at flertallet i det juridiske ekspertutvalget har konkludert med at CRPD bør inkorporeres i menneskerettsloven.

Hovedargumentet for dette, er signalverdien en inkorporasjon i menneskerettsloven vil gi, både politisk og rettslig.¹

Videre er det nødvendig å påpeke at mangelfull samhandling vil få negative konsekvenser for kvinners helse. FFO ønsker å understreke viktigheten av å innlemme kunnskap om kvinnehelse i faglige retningslinjer og behandlingsplaner. Dette vil sikre at helsetjenesten har et solid kunnskapsgrunnlag som gjør det mulig å tilby kvinner behandling som er tilpasset deres behov. Vi mener at regjeringen må sørge for at helseforvaltningen får et særskilt ansvar for faglig samordning, og at de særskilte kvinnehelseutfordringene innarbeides i alle fagplaner og rammer for helse- og omsorgstjenesten.

I høringsnotatet blir det påpekt at regjeringen la frem en handlingsplan mot rasisme og diskriminering for perioden 2023-2027 i november 2023. Denne planen tar sikte på å adressere rasisme og diskriminering rettet mot alle grupper i samfunnet. Særlig fokuserer planen på å bekjempe rasisme og diskriminering som ungdom opplever, samt å lette veien inn i og oppover i arbeidslivet for alle grupper.

Til tross for at funksjonshemmede nevnes kun noen få ganger i en slags opplistet setting, synes funksjonshemmede å ikke være medregnet i tilstrekkelig grad. Denne mangelen på tilstrekkelig inkludering av funksjonshemmede i handlingsplanen understreker behovet for en grundigere og mer inkluderende tilnærming til bekjempelse av diskriminering og rasisme.

¹ [Konvensjonen om funksjonshemmedes rettigheter – Del 1 \(regjeringen.no\)](#)

Funksjonshemmedes
fellesorganisasjon

Det er viktig å sikre at alle får tilstrekkelig støtte, beskyttelse og inkludering i slike initiativer for å sikre et mer rettferdig og likestilt samfunn. Et steg i riktig retning vil eksempelvis være å legge en målrettet strategi og handlingsplan mot diskriminering og hatkriminalitet mot funksjonshemmede.

Det påpekes videre at regjeringen starter arbeidet med en tverrsektoriell strategi for forskning om likestilling og ikke-diskriminering. Det er sentralt at funksjonshemmede også blir inkludert i denne strategien, slik at funksjonshemmedes behov og utfordringer blir nøye vurdert og inkludert i strategien.

Manglende tilstrekkelig inkludering av funksjonshemmede vil svekke forskningens evne til å adressere de utfordringene som funksjonshemmede står overfor i samfunnet. For å sikre at forskning om likestilling og ikke-diskriminering reflekterer mangfoldet i samfunnet, er det nødvendig at funksjonshemmede inkluderes i denne strategien.

Krisesentrenes tilbud blir fremhevet i høringsnotatet, hvor det følger at: «Formålet med loven er å sikre et godt og helhetlig krisesentertilbud til kvinner, menn og barn som er utsatt for vold eller trusler om vold i nære relasjoner. Tilbudet omfatter et midlertidig botilbud, et dagtilbud, hjelp i reetableringsfasen og et telefontilbud.»

Flere forskningsrapporter, samt evalueringsrapporten fra GREVIO, overvåkingsorganet for Istanbulkonvensjonen, viser at det er en del svakheter i tilbudet. Det er avgjørende å sikre en tilstrekkelig ivaretagelse av dette formålet, spesielt med tanke på at ti prosent av funksjonshemmede har vært utsatt for vold eller trusler, mot fem prosent i befolkningen.² Til tross for velvilje og et ønske om å tilrettelegge for funksjonshemmede ved krisesentrene, er det fortsatt betydelige svakheter i tilgjengeligheten.

FFO vil her trekke frem tilgjengelighetsperspektivet. Eksempelvis viser en undersøkelse fra Unge funksjonshemmede i 2020 at nettsidene til krisesentrene bør bli mer tilgjengelige og inkludere informasjon om muligheter for tegnspråkolk. Videre er det flere krisesentre som ikke har tilstrekkelig tilgjengelige inngangspartier, HC-toaletter og HC-parkeringer. Tilgjengeligheten for hørsels- og synshemmede har dessuten kommet kortere enn for bevegelseshemmede.³ Det er tydelig at krisesentrene fortsatt har en lang vei å gå for å sikre at tilbudene deres er tilstrekkelig tilgjengelige for funksjonshemmede, slik at alle kan benytte seg av de viktige tjenestene de tilbyr.

² https://www.ssb.no/helse/artikler-og-publikasjoner/_attachment/99595?ts=13d1b366718

³ [Microsoft Word - Tilgjengelighet ved norske krisesentra.docx \(sanity.io\)](#)

I tillegg til tilgjengelighetsperspektivet, er det også viktig å belyse problematikken rundt vold mot kvinner, spesielt funksjonshemmede kvinner. Flere funksjonshemmede kvinner opplever ulike former for diskriminering og vold, inkludert tvangsmedisinering og psykiatriske inngrep. Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress (NKVTS) har utført en kartlegging av akuttavdelingen i psykisk helsevern, hvor de fant at mer enn halvparten av pasientene hadde vært utsatt for seksuelle overgrep.⁴

FNs spesialrapportør for vold mot kvinner har anerkjent at blant annet tvangsinnleggelse og andre tvangspsykiatriske behandlinger utgjør vold mot funksjonshemmede kvinner.⁵ Dette understreker behovet for å adressere og bekjempe vold og diskriminering mot funksjonshemmede i samfunnet, samt i større grad sikre tilstrekkelig tilgjengelige krisesentertilbud.

En annen alvorlig form for krenkelse av funksjonshemmede kvinners rettigheter er tvangsabort og sterilisering. Ifølge norsk lov kan kvinner med psykososiale og intellektuelle funksjonshemninger bli utsatt fra tvangsabort etter søknad fra verge.

Dersom kvinnen er i stand til å forstå betydningen av operasjonen vil man trenge kvinnens samtykke. Ved sterilisering kreves et samtykke fra verge, når personen har en alvorlig psykisk lidelse eller alvorlig funksjonshemming eller alvorlig psykisk verdifall. Dersom personen ikke anses å være i stand til å gjøre opp en mening om inngrepet, kan vergen søke uten samtykke fra den det gjelder.

Denne praksisen har fått kritikk fra internasjonale organer. Både FNs kvinnekonvensjon (CEDAW) og CRPD-komiteen har gitt sterke anbefalinger som krever beskyttelse av funksjonshemmede kvinner fra tvangssterilisering og avskaffe denne praksisen. FNs spesialrapportør for vold mot kvinner anser tvangssterilisering som systematisk vold mot funksjonshemmede kvinner, og oppfordrer statene til å oppheve all lovgivning som tillater slike inngrep uten deres frie samtykke.⁶

Disse internasjonale anbefalingene understreker behovet for å avskaffe lover som tillater tvangsabort, sterilisering og andre inngrep ut fra diagnoser, og som påvirker funksjonshemmede kvinners seksuelle og reproduktive rettigheter uten deres samtykke. Dette er nødvendige tiltak for å sikre at funksjonshemmede kvinner får den beskyttelsen og respekten de fortjener, og for å fremme likestilling og rettferdighet i samfunnet.

Kvinnehelseutvalget la i 2023 frem utredningen *Den store forskjellen. Om kvinners helse og betydningen av kjønn for helse (NOU 2023:5)*, som belyser utfordringer kvinner møter tilknyttet risiko, sykdomsforekomster, samt bruken av helse- og omsorgstjenester.

⁴ [Meld. St. 15 \(2012–2013\) - regjeringen.no](#)

⁵ [Microsoft Word - CRPD Submission from WSO 2019 Norway.docx](#)

⁶ [Microsoft Word - CRPD Submission from WSO 2019 Norway.docx](#)

Funksjonshemmedes
fellesorganisasjon

I høringsnotatet fremkommer det at denne rapporten og innspillene anses som bidrag til grunnlaget for en ny kvinnehelsestrategi som regjeringen ønsker å fremlegge før sommeren. Når regjeringen lover en ny kvinnehelsestrategi, krever det mer enn bare lovnader; det krever handling.

Det er på høy tid å anerkjenne og adressere utfordringene funksjonshemmede kvinner står overfor, og som altfor ofte blir oversett og marginalisert i diskusjonen om kvinnehelse. Det er på tide å bryte ned barrierer og sikre at alle kvinner med funksjonshemming får likeverdige helsetjenester på linje med resten av befolkningen, jf. CRPD artikkel 6.

Vi forventer at regjeringen tar tak i de problemstillingene som reises angående funksjonshemmede kvinner. Vi viser til vårt hørings svar i forbindelse med NOU 2023:5.⁷ Høringsinnspillene som ble sendt inn i sammenheng med denne utredningen er ikke tomme ord; de representerer stemmene til personer som kjemper for rettferdighet innen helsetjenesten. Vi forventer at regjeringen ikke bare leser høringsinnspillene, men faktisk følger dem opp.

Med vennlig hilsen

Funksjonshemmedes fellesorganisasjon

Eva Buschmann
Styreleder

Lilly Ann Elvestad
generalsekretær

⁷ [Hørings svar NOU 2023 Den store forskjellen.pdf](#)